

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично-педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів дошкільних психолого-педагогічних
дисциплін**

 ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«20» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

14 ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ТА ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

освітньо-професійної програми **Дошкільна освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 14 Інклюзивна освіта та основи корекційної педагогіки з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

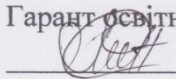
доктор філософії **Любов ТОКАР**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

СХВАЛЕНО

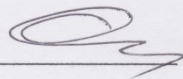
Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
 доктор філософії Марина СОРОЧАН

Робоча програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів дошкільних психолого-педагогічних дисциплін
«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова циклової комісії Ольга КЛИМЕНКО

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов’язковий		
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта			
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 2-й		
		Семестр: 4-й		
		Лекції 40	Семінари 10	Практ. 18
Самостійна робота 52				
Вид контролю: залік				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.; самостійної роботи здобувача освіти – 1,8				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета: метою викладання освітнього компонента Інклюзивна освіта та основи корекційної педагогіки є ознайомлення здобувачів освіти з формуванням систематизованих уявлень про теоретичні, нормативно-правових засад впровадження інклюзивної форми навчання, особливості організації, проблеми і перспективи проектування інклюзивного освітнього середовища для дітей з порушеннями психофізичного розвитку; формування загальнокультурних та професійних компетенцій майбутніх педагогів ЗДО, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з ООП.

Завдання: основними завданнями вивчення освітнього компонента Інклюзивна освіта та основи корекційної педагогіки є:

- формувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
- виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності;
- здатність вивчати об'єкти і процеси з точки зору соціоекономічних та культурно-історичних умов їх виникнення;
- здатність вибудовувати соціальну взаємодію на принципах толерантності;
- здатність до самовдосконалення та саморозвитку на основі рефлексії своєї діяльності;
- здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку;
- розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя;
- володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості дитини з порушеннями психофізичного розвитку;
- здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору;
- здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести

відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 9. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК10. Здатність до творчого пошуку та реалізації нових ідей до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, критично мислити.

2.2.3. Спеціальні компетентності

СК1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК2. Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК4. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.

СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК11. Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу

СК16. Здатність до позитивної мотивації щодо майбутньої професійної діяльності, інтерес до педагогічної роботи, готовність до продовження навчання за наступним рівнем освіти.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, з використанням інформаційно-комунікативних технологій, виконувати експериментальні проєкти, курсові роботи.

РН3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН4. Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти.

РН6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН13. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН15. Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН16. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН18. Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

РН21. Використовувати базові знання з філософії, історії, права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; усвідомлювати роль довкілля для життя і здоров'я людини, дотримуватися здорового способу життя.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності;
- основний зміст, структуру, напрями, специфіку діяльності вихователя дошкільного навчального закладу з організації та впровадження інклюзивного

навчання;

- науково обґрунтовані методи і сучасні технології в організації власної професійної діяльності;
- особливості взаємодії вихователя зі спеціалістами інших служб в системі інклюзивного навчання;
- особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Вміти:

- використовувати теоретичні знання і практичні уміння, отримані під час вивчення різних навчальних дисциплін психолого-педагогічного спрямування, при організації корекційного супроводу дітей з психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання;
- працювати з нормативно-правовими джерелами в галузі інклюзивної освіти;
- організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку;
- передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти;
- організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи

Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін.

Історичне підґрунтя інклюзивної педагогіки. Історія спеціальної педагогіки та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної педагогіки.

Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві

Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.

Тема 3. Державно-громадське управління інклюзивною освітою

Система управління інклюзивною освітою. Характеристика мережі закладів освіти для дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки. Деонтологія інклюзивної освіти: завдання, принципи. Деонтологія – наука про проблеми моралі та моральності. Професійні компетентності вихователя інклюзивної групи ЗДО.

Тема 4. Дитина, що потребує особливої освітньої підтримки, як суб'єкт інклюзивної освіти

Особливості психофізичного розвитку, вікових особливостей дітей з різними рівнями розвитку, обдарованих дітей, дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Соціалізація дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки: етапи соціалізації та індивідуальний підхід.

Тема 5. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища

Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи універсального дизайну в освіті в контексті архітектурної доступності та розумного пристосування. Особливості застосування універсального дизайну в інклюзивному середовищі ЗДО.

Тема 6. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує особливої освітньої підтримки

Склад команди психолого-педагогічного супроводу. Завдання команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Спільна відповідальність за прийняття рішень щодо побудови освітньої траєкторії дитини з ООП. Асистент вихователя ЗДО як учасник освітнього процесу. Асистент дитини як відповідальний за соціальний супровід дитини. Батьки дитини з ОПП як активні учасники освітнього процесу.

Тема 7. Індивідуальна програма розвитку дитини, що потребує особливої освітньої підтримки

Індивідуальна програма розвитку як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Вивчення потенційних можливостей і потреб дитини з ОПП. Розробка індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план та його складові. Реалізація індивідуальної програми розвитку. Моніторинг реалізації індивідуальної програми розвитку, перегляд, внесення змін.

Тема 8. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі

Педагогічна технологія. Технології індивідуалізації освітнього процесу: особистісно-орієнтоване навчання, теорія множинного інтелекту, диференційоване викладання, традиційне інтенсивне навчання, кооперативне навчання, когнітивне навчання, проблемне навчання. Технології спільного викладання в інклюзивній групі. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів. Технології адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні матеріалів і ресурсів, адаптації на рівні методів навчання, адаптації на рівні оцінки.

Тема 9. Технологія оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП

Оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП. Функції оцінювання. Об'єкти оцінювання. Методи оцінювання. Організаційні форми оцінювання. Принципи оцінювання. Прийоми оцінювання. Формувальне оцінювання. Портфоліо як інструмент оцінювання.

Тема 10. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі

Сутність поняття додаткові освітні послуги. Види психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг).

Тема 11. Предмет корекційної педагогіки та основні напрямки діяльності

Предмет, цілі, завдання, принципи і методи спеціальної педагогіки. Основні категорії спеціальної педагогіки. Зміст, принципи, форми і методи виховання і освіти аномальних дітей. Поняття аномального розвитку (дізонтегенеза). Поняття «аномальна дитина». Особливості аномального розвитку. Галузі спеціальної педагогіки – олігофренопедагогіка, тифлопедагогіка, сурдопедагогіка, логопедагогіка, аутологія, артопедагогіка

Тема 12. Категоріально-понятійний апарат корекційної педагогіки. Організація і структура спеціальної освіти в Україні

Основні терміни спеціальної педагогіки. Класифікації порушень розвитку дитини. Організація і структура спеціальної освіти в Україні. Типи і структура спеціальних шкіл. Організація спеціальної освіти в Україні

Тема 13. Загальна характеристика дітей з обмеженими можливостями

Загальна характеристика дітей з відхиленнями у розвитку. Загальні закономірності відхилень в психологічному розвитку. Причини відхилень у розвитку.

Тема 14. Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху

Предмет і завдання сурдопедагогіки. Причини порушень слуху. Діагностика стану слухової функції людини. Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху. Педагогічні системи спеціальної освіти осіб з вадами

слуху. Спеціальне навчання дітей з частковим порушенням слуху. Навчання дітей зі зниженим слухом в масовій школі. Спеціальна освіта глухих. Професійна освіта і соціальна адаптація осіб з порушеним слухом.

Тема 15. Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору

Предмет і завдання тифлопедагогіки. Загальна характеристика дітей з порушеннями зору. Дошкільна освіта дітей з порушеним зором. Навчання дітей з вадами зору в школі. Засоби навчання сліпих і слабкозорих. Лікувально-профілактична, санітарно-гігієнічна та відновлювальна робота.

Тема 16. Педагогічна допомога дітям з вадами мовлення

Предмет логопедії, її становлення як інтегративної галузі знань. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення і її розвиток у дитини. Причини мовних порушень. Класифікації порушень мовлення. Загальна характеристика дітей з порушеннями мови. Система спеціальних установ для дітей з вадами мовлення.

Тема 17. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.

Види порушень опорно-рухового апарату. Загальна характеристика ДЦП. Структура рухового дефекту при ДЦП. Порушення психіки при ДЦП. Мовні порушення при ДЦП. Корекційна робота при ДЦП. Система спеціалізованої допомоги дітям, які страждають на церебральний параліч

Тема 18. Освіта осіб з порушеннями розумового розвитку

Спеціальна освіта дітей з труднощами в навчанні (затримка психічного розвитку). Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку. Організація і зміст корекційно-розвиваючого навчання. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю). Визначення поняття, причини виникнення, клініко-психолого-педагогічна характеристика. Освіта як засіб реабілітації та досягнення незалежного життя. Дитина з порушенням розумового розвитку в освітній установі загального призначення.

Тема 19. Спеціальна освіта при аутизмі і аутичних рисах особистості

Поняття про синдром раннього дитячого аутизму і аутичних рисах особистості. Причини аутизму. Клініко-психолого-педагогічна характеристика. Можливості розвитку, освіти та соціалізації. Корекційно-педагогічна допомога при аутизмі.

Тема 20. Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку

Поняття про складне порушення розвитку. Основні групи дітей з поєднаними порушеннями і значення їх психолого-педагогічного вивчення. Завдання психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини зі складним дефектом.

Психолого-педагогічні основи розвитку і освіти осіб зі складним

дефектом. Шляхи і способи організації спеціальної освіти для осіб зі складними порушеннями в розвитку.

Сучасні засоби забезпечення корекційно-педагогічного процесу. Дисгармонійний психічний розвиток дітей. Загальна характеристика девіантної поведінки. Форми девіантної поведінки. Психічна декомпенсація невротичного типу. Психічна декомпенсація психопатоподібного типу. Порушення з переважанням емоційно-вольової нестійкості. Порушення з переважанням афективної збудливості. Порушення з переважанням патології потягів. Сучасна типологія дітей з девіацією.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самостійна робота
			лекції	семінари	практичні	
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи	4	2	2	-	-	2
Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві	6	4	2	-	2	2
Тема 3. Державно-громадське управління інклюзивною освітою	4	2	2	-	-	2
Тема 4. Дитина, що потребує особливої освітньої підтримки, як суб'єкт інклюзивної освіти	6	4	2	-	2	2
Тема 5. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	8	4	2	2	-	4
Тема 6. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує особливої освітньої підтримки	4	2	2	-	-	2
Тема 7. Індивідуальна програма розвитку дитини, що потребує особливої освітньої підтримки	6	4	2	-	2	2

Тема 8. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі	8	4	2	2	-	4
Тема 9. Технологія оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП	8	4	2	-	2	4
Тема 10. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі	4	2	2	-	-	2
Тема 11. Предмет корекційної педагогіки та основні напрямки діяльності	4	2	2	-	-	2
Тема 12. Категоріально-понятійний апарат корекційної педагогіки	6	4	2	-	2	2
Тема 13. Загальна характеристика дітей з обмеженими можливостями	6	4	2	2		2
Тема 14. Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху	8	4	2	-	2	4
Тема 15. Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору	4	2	2	-	-	2
Тема 16. Педагогічна допомога дітям з вадами мовлення	6	4	2	2	-	2
Тема 17. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	8	4	2	-	2	4
Тема 18. Освіта осіб з порушеннями розумового розвитку	4	2	2	-	-	2
Тема 19. Спеціальна освіта при аутизмі і аутичних рисах особистості	10	6	2	2	2	4
Тема 20. Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку	6	4	2	-	2	2
Усього годин	120	68	40	10	18	52

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	5	Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	2
2.	8	Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі	2
3.	13	Загальна характеристика дітей з обмеженими можливостями	2

4.	16	Педагогічна допомога дітям з вадами мовлення	2
5.	19	Спеціальна освіта при аутизмі і аутичних рисах особистості	2
Разом			10

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	2	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві	2
2.	4	Дитина, що потребує особливої освітньої підтримки, як суб'єкт інклюзивної освіти	2
3.	7	Індивідуальна програма розвитку дитини, що потребує особливої освітньої підтримки	2
4.	9	Технологія оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП	2
5.	12	Категоріально-понятійний апарат корекційної педагогіки. Організація і структура спеціальної освіти в Україні	2
6.	14	Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху	2
7.	17	Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	2
8.	19	Спеціальна освіта при аутизмі і аутичних рисах особистості	2
9.	20	Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку	2
Разом			18

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи	2
2.	2	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві	2
3.	3	Державно-громадське управління інклюзивною освітою	2
4.	4	Дитина, що потребує особливої освітньої підтримки,	2

		як суб'єкт інклюзивної освіти	
5.	5	Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	4
6.	6	Команда психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує особливої освітньої підтримки	2
7.	7	Індивідуальна програма розвитку дитини, що потребує особливої освітньої підтримки	2
8.	8	Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.	4
9.	9	Технологія оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП.	4
10.	10	Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі.	2
11.	11	Предмет корекційної педагогіки та основні напрямки діяльності	2
12.	12	Категоріально-понятійний апарат корекційної педагогіки	2
13.	13	Загальна характеристика дітей з обмеженими можливостями	2
14.	14	Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху	4
15.	15	Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору	2
16.	16	Педагогічна допомога дітям з вадами мовлення	2
17.	17	Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	4
18.	18	Освіта осіб з порушеннями розумового розвитку	2
19.	19	Спеціальна освіта при аутизмі і аутичних рисах особистості	4
20.	20	Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку	2
Разом			52

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента Інклюзивна освіта та основи корекційної педагогіки спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з інклюзивної освіти та основ корекційної педагогіки застосовуються:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - 1) За джерелом інформації:

– Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

– Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

– Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації освітньо-пізнавальної діяльності: методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність.

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти застосовуються такі методи:

1. Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

2. Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, наукове есе.

3. Комп'ютерного контролю: тестові програми.

4. Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми контролю знань здобувачів освіти:

- поточний;

- підсумковий залік.

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку (письмово/усно або шляхом тестування).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку здобувачів освіти до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до освітнього компонента виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вмів логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з освітнього компонента, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом освітнього компонента, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал але знання з окремих тем мають неповний

характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, виявив поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Авраменко К. Роль інтерактивних технологій у змісті методичної підготовки майбутніх учителів. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. Умань, 2015. Вип. 42, ч. 2. С. 65–68.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; авт. кол-в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л. та ін. Київ: Видавництво, 2012. 26 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти від 12.01.2021 № 33 URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2895-bkdo-2020-prokt-novogo-standartu-doshklno-osvti> (дата звернення: 11.09.2021).
4. Богущ А. М. Українське дошкілля: здобутки і перспективи. *Освіта*. 2016. 12-19 верес. (№ 39/40). С. 10-11.
5. Богущ А., Гавриш Н. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник / за ред. А. М. Богущ. Київ: Вища шк., 2016. 542 с.
6. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / Беленька Г. В. та ін. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка. 2016. 492 с.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навч. посіб. Київ: Слово, 2013. 447 с.

8. Діти з розладами аутистичного спектра : план корекційно-розвиткової роботи / авт. кол. : Л. О. Юрченко, Л. В. Олтаржевська, Т. А. Малюченко та ін.; упор. В. В. Семизорова. Вид. 4-те. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 104 с.
9. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. Київ: Наук. світ, 2017. 196 с.
10. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: навч.-метод. посіб. Київ: АТОПОЛ, 2018. 96 с.
11. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. Вид. допов. та переробл. Київ: АТОПОЛ, 2019. 274 с.
12. Конвенція про права інвалідів, ратифікована Законом № 1767-УІ від 16.12.2009. *Офіційний вісник України*. 2009. № 101. Ст. 34-96.
13. Концепція розвитку інклюзивної освіти. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2010. №34-35-36. С. 42-50.
14. Крок за кроком : програма з корекційно-розвиткової роботи для дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення (заїкання) / Л. І. Ткаченко, І. В. Деуля, І. А. Шаповалова. – Тернопіль : Мандрівець, 2021. 72 с.
15. Монтесорі М. Розум дитини. Допоможи мені зробити це самому. Київ: Слово, 2015. С. 23–28.
16. Носенко Ю. Г., Матюх Ж. В. Зарубіжний досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивній дошкільній освіті. *Нова педагогічна думка* № 4 (84). 2015. С. 95–102.
17. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
18. Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко» / Т. В. Сак, Л. І. Прохоренко, Г. Б. Соколова; за ред. Л. І. Прохоренко. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 312 с.
19. Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Довкілля і розвиток мовлення». Методичні рекомендації / А. В. Міненко, О. І. Мякушко; за ред. О. І. Мякушко. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 125 с.
20. Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Музичне виховання». Василевська О. та ін. Сайт МОН. Лист МОН України від 12.04.2013 №1/11-6940.
21. Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Образотворча діяльність» : методичні рекомендації; практикум з образотворчого мистецтва / С. В. Трикоз. Київ: 2014. 135 с.
22. Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату. А. Г. Шевцов. Київ: 2012. 232 с.

23. Програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» / В. В. Тарасун, Т. О. Куценко, І. М. Дуброва та ін.; за ред. Т. В. Скрипник. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 240 с.
24. Програма Корекційно-розвиткова робота з дітьми із загальним та фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення І. В. Кравцова, Л. Л. Стахова. Тернопіль : Мандрівець, 2021. 80 с.
25. Програмно-методичний комплекс розвитку незрячих дітей від народження до 6 років : програма розвитку дітей з важкими порушеннями зору від 3 до 6 років . І. М. Гудим, Л. С. Вавіна. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 106 с.
26. Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Фізичне виховання та основи здоров'я». Методичні рекомендації. І. В. Гладченко. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 152 с.
27. Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Формування соціальних навичок». Методичні рекомендації. А. М. Висоцька. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 128 с.
28. Про затвердження Переліку деяких категорій осіб з особливими освітніми потребами (Документ 952-2018-п, чинний, поточна редакція. Прийняття від 14.11.2018).
29. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» № 545 від 12 липня 2017 р. (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 617 від 22.08.2018) // Урядовий кур'єр. 2017. № 137.
30. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII // Урядовий кур'єр від 04.10.2017. - №186 (Згідно з внесеними змінами (Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 09.08.2019, підстава - 2745-VIII, № 38–39, ст. 380).
31. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001р. №2402-III. *Відомості Верховної Ради України. 2001. № 22. Ст. 981.*
32. *Про ратифікацію Конвенції про права дитини: Постанова Верховної Ради України від 27.02.1991 № 789–XII // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 13. Ст. 145.*
33. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України від 6.10.2005 р. № 2961- IV. *Відомості Верховної Ради. 2006. № 2/3. Ст. 36.*
34. Софій Н., Найда Ю. Середовище, що належить дітям: poradnik для педагогів закладів дошкільної освіти : навч. посібн. ЮНІСЕФ, ВФ «Крок за кроком», 2019. 66 с.

35. Стежки у світ: програма розвитку дітей дошкільного віку зі зниженим слухом / Жук В.В., Литовченко С.В., Максименко Н.Л. [та ін.]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 248 с.

36. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогіки : підручник / І.Г. Улюкаєва. К. : Видавничий Дім «Слово», 2016. 424.

11.2. Допоміжна література

1. Базима Н. В. Розвиток мовлення дітей з аутизмом. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 144 с.

2. Діти з синдромом дауна: факти, навчання, допомога. Методичні рекомендації /О. Дерень, А. Пруска, Ю. Рибак. Київ, 2015 р. 24 с. URL:file:///C:/Users/home/Downloads/Design.pdf.

3. Підлипняк І. Ю., Дука Т. М. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 73 том 2. 2020. С. 40-43. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32520/Pidlypniak_Duka.pdf;jsessionid=D6D04078DD6B8B1752D7FD177B50C1A2?sequence=1.

4. Павелків Р.В. Дитяча психологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Р.В. Павелків, О.П. Цигипало; М-во освіти і науки України. Київ : Академвидав, 2010. 432 с. URL: <https://academia-pc.com.ua/product/51>.

6. Скрипник Т., Супрун Г. Дитина з аутизмом в закладі освіти: методичні рекомендації. Київ 2015 р. 20 с. URL: file:///C:/Users/home/Downloads/Autizm.pdf

7. Сухіна І. В. Гіперактивна дитина. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

8. Трикоз. С. В. Дитина з порушенням інтелектуального розвитку. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

9. Хом'як О.А. Удосконалення професійної підготовки фахівців дошкільної освіти в контексті сучасних освітніх парадигм. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ : збірник наукових праць. № 2 (18)*. Рівне : РВЦ МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука. 2017 р. С. 195-200.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення. URL: http://slovjanochka.at.ua/publ/inkluzivna_osvita_v_konteksti_realij_sogodennja/1-1-0-53.

2. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14.12.1960 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174 (дата звернення: 23.12.2023).

3. Конвенція ООН про права дитини : прийнята 20 листопада 1989 року, ратифікована Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року). URL: www.chl.kiev.ua/UKR/konv u.htm.

4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 17.04.2023).

5. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 28 грудня 2007 р. №107-УІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>. (дата звернення: 05.04.2023).

6. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07. 2001 № 2628-III URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.

7. Про затвердження Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 №86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF>.

8. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 19 грудня 2017 р. №2249-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.

9. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.

10. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

11. Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами та Рамки Дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94.